

طبیعت جایی است برای آرامش انسان

محمود بنفشه‌خواه بازیگر توانای سینما، تئاتر و تلویزیون معتقد است که سینما می‌تواند طبیعت ایران را به خانه‌ی مردم ببرد. این هنرمند که در سال ۱۳۲۲ در گیلان چشم به جهان گشود، در گفت‌وگوی با طبیعت‌گردی می‌گوید؛ بیشتر دوست دارم که تنها سفر کنم. ادامه گفت‌وگو را بخوانید:

چه شد که به بازیگری علاقه‌مند شدید؟

زمانی که بازیگری را شروع کردم سن و سال زیادی نداشتم. سال آخر دبیرستان بودم که وقتی کار یکی از اقوام را در تئاتر دیدم به این کار علاقه‌مند شدم و به همین دلیل به همراه برادرم به هنرکده آزاد هنرپیشگی آناهیتا رفتیم و همزمان با آن بازی در تئاتر را شروع کردم و در سال ۴۲ بود که از این هنرکده هنرآموخته شدم.

سفر انفرادی را ترجیح می‌دهید یا گروهی؟

خوب من هم سفر انفرادی داشته‌ام و هم سفر جمعی، ولی سفر انفرادی را ترجیح می‌دهم من معتقدم انسان در سفر باید تنها باشد یا همسفر داشته باشد همسفر به معنی همسفر.

در بین فعالیت‌های هنری که داشته‌اید آیا کاری هم انجام داده‌اید که در زمینه طبیعت باشد؟

کاری که صرفاً هدفش طبیعت باشد انجام نداده‌ام ولی سریالی بازی کردم به نام «دره هزار فانوس» که مجموعه‌ای ۱۳ قسمتی بود و هر قسمت یک داستان جداگانه داشت که در طبیعت اتفاق می‌افتاد. این مجموعه در اطراف آب سرد کیلان فیلم‌برداری می‌شد و یکی از داستان‌ها از این قرار بود که من زنبورداری بودم که در روستا سیل می‌آید و زنبورها به همه آسیب می‌رساند.

زنبورها آسیبی به شما رساندند؟

نه؛ چون کلاه مخصوص زنبورداران را داشتم. در داستان چون سیل آمده بود، همه کندوها خراب شده بود. در پلان بعدی با گریم نشان دادند که زنبورها من را نیش زده‌اند.

کجای ایران را برای گذراندن اوقات فراغت و سفر انتخاب می‌کنید؟

بیشتر شمال کشور و شهر گیلان را دوست دارم. چون اصالت پدرم گیلانی است.

چقدر از ایران را دیده‌اید؟

به واسطه کار اداری که داشتم ۲۰ تا ۳۰ درصد. شیراز را چون برادرم آنجا زندگی می‌کرد خوب دیده‌ام؛ مشهد و شمال را برای دیدن اقوام، سنج را خیلی کوتاه دیده‌ام. برخی مناطق را هم هنوز ندیده‌ام.

اگر قرار باشد منطقه‌ای را که می‌خواهید فیلم بازی کنید خودتان انتخاب کنید دوست دارید جای ایران باشد؟

سناریوی یک فیلم را بر اساس یک لوکیشن می‌نویسند که می‌تواند کردستان باشد یا خوزستان، یا مناطق جنگلی. ولی برای من تفاوتی نمی‌کند؛ من دوست دارم همه جای ایران را به مرور ببینم.

طبیعت در شیوه تفکر و زندگی شما تاثیری داشته؟

طبیعت باعث آرامش انسان است. آن آرامشی را که انسان در طبیعت دارد در شهر ندارد ولی متأسفانه ما عادت کردیم به زندگی شهری اما مسلماً تاثیرگذار است.

به نظر شما سینمای ما می‌تواند طبیعت ایران را به جهانیان معرفی کند؟

۱۰۰ درصد. ولی متأسفانه مردم به فیلم‌های مستند عادت نکرده‌اند، من وقتی به سفر می‌روم چه برای گردش و چه برای کار سعی می‌کنم که از طبیعت آن منطقه و تاریخچه آنجا فیلم بگیرم و بعد در خانه تماشا کنم و اطلاعاتم درباره آن منطقه بیشتر شود. به عنوان مثال سال گذشته که به کاشان رفته بودم CD هایی که درباره طبیعت و تاریخچه آنجا بود را تهیه کردم تا اطلاعاتم درباره آن شهر بیشتر شود یا همدان یا سرعین که امسال برای اولین بار رفته بودم.

تا به حال سعی نکرده‌اید از بین این فیلم‌هایی که برای خودتان تهیه می‌کنید یک مستند بسازید؟

نه، متأسفانه چون فرصت و امکانات این کار را ندارم. ما در خانه سینما یک انجمن داریم به نام انجمن مستندسازان که این انجمن باید بیشتر به دنبال این کار باشد من اگر فیلم مستند هم تهیه کنم و به تلویزیون بدهم شاید سازمان کار من را نپذیرد.

مکان فیلم‌برداری در تصمیم‌گیری شما برای بازی در فیلم تاثیر دارد؟

بله. برای مناطقی که ندیده‌ایم این تاثیرگذاری وجود دارد چون فرصتی پیش می‌آید که آنجا را ببینم.

در زمان فیلم‌برداری آیا فرصتی هم پیش می‌آید که یک منطقه را ببینید؟

برای بازیگران ۱۰۰ درصد این فرصت وجود دارد اما برای عواملی مثل کارگردان، منشی صحنه، فیلم‌بردار و ... این فرصت وجود ندارد چون همیشه مشغول کار هستند اما بازیگران ممکن است در بین کار فرصتی برای دیدن منطقه دست دهد.

شناخت فرهنگ‌های مختلف در زندگی شما تاثیرگذار بوده است؟

بله؛ چون وقتی یک جایی می‌روم سعی می‌کنم خودم را با آب و هوای آن منطقه هماهنگ کنم.

تا به حال در طبیعت حادثه‌ای هم برای شما اتفاق افتاده؟

بله؛ سال ۶۵ سریالی بازی می‌کردم به نام ماجراهای آقای خیرخواه. در یکی از قسمت‌ها من باید به روستای خودم سفر می‌کردم که عوامل در یک ژبان در جلوی من حرکت می‌کردند و من هم بایک موتور گازی در جلوی دوربین بودم. عوامل سریال از پیچ جاده گذشتند و از روبروی من یک مینی‌بوس آمد، من برای اینکه با مینی‌بوس تصادف نکنم زدم به کوه و از ناحیه پا زخمی شدم.

تلخ‌ترین صحنه‌ای که در طبیعت دیده‌اید؟

تلخ‌ترین صحنه برای خودم پیش نیامده. اما دیدن صحنه‌ای از خورده شدن گورخرها در حین نوشیدن آب توسط تماساها در یک مستند برایم تلخ بود.

اگر قرار باشد که شما کارگردان شوید به فیلم‌های مستند رو می‌آورید یا داستانی؟

هر دو. من معتقدم که کار هنری در هر زمینه‌ای بخصوص فیلم، تئاتر، سینما و ... وسیله‌ای برای بالا بردن فرهنگ جامعه است و این فرهنگ می‌تواند به وسیله فیلم داستانی به مردم منتقل شود یا مستند.

بازیگر هم از کار خود ارضاء خواهد شد. وقتی نفس تماشاچی به نفس بازیگر می‌خورد خود بازیگر بیشتر سعی می‌کند ما یک اصطلاحی داریم که سینما را باید شب اول رفت و تئاتر را باید شب آخر؛ چون در سینما فیلم روز به روز فرسوده می‌شود ولی تئاتر هر شب پخته‌تر می‌شود و به تکامل می‌رسد.

چه تعریفی از طبیعت دارید؟

طبیعت جایی است که انسان می‌تواند به آرامش برسد.

هرکدام که بتواند فرهنگ و تاریخ جامعه ما را به مردم و به دنیا نشان دهد به نظر من مفید است. متأسفانه میزان مطالع در کشور ما کم است. پس باید از طریق فیلم‌های داستانی و مستند تاریخ و فرهنگمان را معرفی کنیم. خیلی از مردم ما این‌ها را نمی‌دانند. در دوران دبیرستان دبیری داشتم بسیار دانشمند؛ موضوع انشاء به ما داد با این عنوان که "برای بالا رفتن فرهنگ جامعه سینما مناسب است یا کتاب". من به هزاران دلیل ثابت کردم که سینما. در حال حاضر در ایران مردم به خصوص بچه‌ها رو به تلویزیون آورده‌اند و چون مطالعه هم کم است می‌توان این آموزش‌ها را از طریق تلویزیون به مردم داد و اینکه یادگیری تصویری خیلی بهتر و سریع‌تر از یادگیری مکتوب است.

اگر قرار باشد غیر از تهران جای دیگری زندگی کنید کجا را انتخاب می‌کنید؟

رشت چون شهر آبا و اجدادی من است و برایم بسیار زیبا است.

آیا برای بازی در فیلم یا سریال سفرهای خارجی هم داشته‌اید؟

بازی تئاتر داشته‌ام اما فیلم خیر.

از بین سفرهای خارجی که داشته‌اید کدام کشور بیشتر مورد توجه شما بود؟

هر کشور زیبایی خاص خود را دارد مثلاً در آلمان یک جای خشک و خاکی وجود ندارد همه جا یا چمن است یا ساختمان. در انگلیس تمام زمین فرودگاه چمن است انگار هواپیما روی یک فرش سبز فرود می‌آید. یا جمهوری چک انگار خود شهر موزه است، در مصر آثار تاریخی زیادی را دیده‌ام همه این کشورها با هم تفاوت دارند و هم زیبایی خاص خود را دارند.

یکی از عوامل جذب گردشگر در هندوستان استفاده از چشم‌اندازهایی است که در پشت صحنه بازیگران فیلم‌ها نشان می‌دهند. آیا در فیلم‌های ایرانی هم این کار انجام می‌شود؟

در کارهای ایرانی زیاد دیده نشده. در فیلم رنگ خدا ساخته مجید مجیدی یکی از کارهایی است که طبیعت شمال ایران را خیلی زیبا نشان می‌دهد ولی بیننده بیشتر به داستان توجه می‌کند تا مناظر اطراف. از طریق فیلم‌های مستند می‌توان این کار را انجام داد یا این فیلم‌ها را در اختیار سفارتخانه‌ها قرار دهند تا کشورهای خارجی یا مناطق دیدنی ایران آشنا شوند.

در تهران هم اهل گردش و رفتن به کوه و دشت هستید؟

بله من کوه زیاد می‌روم حداقل هفته‌ای یک بار به درکه، دربند یا دارآباد می‌روم.

در حال حاضر مشغول چه کاری هستید؟

قبل از ماه رمضان یک سریال ۱۳ قسمتی کار کردم به نام غیر محرمانه که قرار است بعد از ماه رمضان پخش شود.

شما به سینما کشش بیشتری دارید یا تئاتر؟

هیچ کدام من اگر از نظر مادی مشکلی نداشتم مجانی تئاتر بازی می‌کردم.

چرا همه بازیگران ما به تئاتر علاقه‌مند هستند در حالی که در کشور ما فرهنگ تئاتر وجود ندارد؟

این فرهنگ را باید به وجود آورد تئاتر اگر به معنای واقعی باشد بیننده خوبی دارد به نظر من سینما و تلویزیون یک منبع درآمد است ولی هنر یک بازیگر در تئاتر ارائه می‌شود. خود

